

Alcide de Gasperi: un mediator inspirat în sprijinul democrației și libertății în Europa

Alcide de Gasperi 1881 - 1954

Din 1945 până în 1953, Alcide de Gasperi, în calitate de prim-ministru și ministru al afacerilor externe, a trasat politica internă și externă a Italiei postbelice.

S-a născut în regiunea Trentino – Alto Adige (Tirolul de Sud), care aparținuse Austriei până în anul 1918. Asemenea altor oameni de stat remarcabili ai vremii sale, a militat activ în favoarea unității europene. Experiențele neplăcute trăite în perioada fascismului și a războiului – a fost prizonier între 1927 și 1929, înainte de a se refugia la Vatican – l-au condus la concluzia că numai o Europă unită poate împiedica repetarea lor.

A promovat numeroase inițiative favorabile unificării Europei occidentale, lucrând la realizarea Planului Marshall și creând legături economice strânse cu alte țări europene, în special cu Franța. Mai mult decât atât, a sprijinit Planul Schuman pentru crearea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului și a contribuit la dezvoltarea ideii de politică europeană de apărare comună.

Primii ani de viață

Alcide de Gasperi s-a născut la 3 aprilie 1881. Tatăl său era un polițist cu mijloace modeste. A crescut în regiunea Trento care, la acea vreme, era una dintre zonele în care se vorbea limba italiană din cadrul marelui grup de națiuni și popoare multinaționale și multiculturale ale Imperiului Austro-Ungar. În anul 1900 a plecat la Viena pentru a studia filologia, deoarece în zonă nu existau universități italiene care să ofere burse de studiu. Acolo a devenit activ în mișcarea catolică a studenților. Pe parcursul perioadei de studenție și-a perfecționat abilitățile de mediere care, mai târziu, s-au dovedit esențiale în anii de activitate politică. A înțeles, de exemplu, că este mai important să găsești soluții la probleme decât să porți pică și a ajuns la concluzia că important este fondul și nu forma. În 1905, după ce și-a terminat studiile, s-a întors la Trentino, unde a devenit reporter pentru ziarul *La Voce Cattolica*. Tot atunci a devenit și activ politic în Uniunea Politică Populară din Trentino (Politica Unione Popolare del Trentino), fiind ales în 1911

să reprezinte Trentino în Camera austriacă a Reprezentanților. S-a folosit de această poziție pentru a promova îmbunătățirea drepturilor pentru minoritatea italiană.

Experiențele din Primul Război Mondial și „Idee Ricostruttive”

Deși Alcide de Gasperi a rămas neutru din punct de vedere politic în timpul Primului Război Mondial, a susținut totuși eforturile Vaticanului de a pune capăt războiului. Când s-a încheiat Primul Război Mondial, în 1918, regiunea natală a lui de Gasperi a devenit parte a Italiei. Un an mai târziu, a fost cofondator al Partidului Popular Italian (Partito Popolare Italiano – PPI) și a devenit unul dintre parlamentarii acestuia, în 1921. Însă, pentru că fasciștii din guvernul italian aflat sub conducerea lui Mussolini deveniseră tot mai influenți și foloseau violența și intimidarea în mod deschis împotriva PPI, partidul a fost scos în afara legii

și dizolvat în 1926. Însuși de Gasperi a fost arestat în 1927 și condamnat la patru ani de închisoare, dar a fost eliberat cu ajutorul Vaticanului după 18 luni. S-a refugiat la Vatican, unde a lucrat timp de 14 de ani ca bibliotecar. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial a scris „Idee ricostruttive” (Idee de reconstrucție), care va reprezenta baza manifestului Partidului Democrat Creștin, înființat în secret în 1943. După prăbușirea fascismului, de Gasperi s-a aflat la cârma partidului și a avut funcția de prim-ministru în opt guverne consecutive, din 1945 până în 1953. Un record de longevitate politică în istoria democrației italiene, care a rămas nedepășit până astăzi.

Rolul în integrarea europeană

În timpul așa-numitei „epoci de Gasperi” Italia a fost reconstruită prin instituirea unei noi Constituții republicane care consolida democrația internă și făcea primii pași spre relansarea economică. De Gasperi a fost un susținător entuziast al cooperării internaționale. Artizan al celei mai mari părți a reconstrucției postbelice, era convins că este necesar ca Italia să își restabilească rolul pe scena internațională. În acest scop, a lucrat la înființarea Consiliului Europei și a convins Italia să se implice în planul american Marshall și să adere la NATO. În această perioadă a început cooperarea strânsă cu Statele Unite, deși în Italia exista unul dintre cele mai mari partide comuniste din Europa de Vest.

Democrație, înțelegere și libertate

De Gasperi era de părere că toți cetățenii europeni au învățat următoarele lecții după cel de-al Doilea Război Mondial: „viitorul nu va fi construit prin forță, nici prin dorința de cucerire, ci prin aplicarea perseverentă a metodei democratice, prin spiritul constructiv al înțelegerii și prin respectul pentru libertate”. Acestea sunt cuvintele pe care le-a rostit când a acceptat premiul Charlemagne în 1952 pentru angajamentul proeuropean. Această viziune explică răspunsul său rapid la propunerea lui Robert Schuman, din 9 mai 1950, pentru o Europă integrată, care a condus la înființarea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (CECO) un an mai

târziu. A devenit primul președinte al Adunării Parlamentare a CECO în 1954. Și, chiar dacă proiectul a eșuat în cele din urmă, de Gasperi a fost un apărător și un susținător al politicii europene de apărare comună.

Comunitatea Economică Europeană

În timpul acestor prime etape către realizarea integrării europene, de Gasperi a avut rolul de mediator între Germania și Franța, separate de aproape un secol de război. În ultimii ani din viață a încurajat crearea Comunității Economice Europene. Deși nu a trăit suficient pentru a se bucura de roadele muncii sale – a murit în august 1954 – rolul său a fost pe deplin recunoscut la semnarea Tratatelor de la Roma, în 1957.

Trecutul său, experiențele din timpul războiului, faptul că a trăit în perioada regimului fascist și a făcut parte dintr-o minoritate l-au făcut pe Alcide de Gasperi să fie foarte conștient de faptul că este nevoie de o Europă unită pentru a vindeca rănille provocate de cele două războaie mondiale și pentru a împiedica repetarea atrocităților din trecut. A fost motivat de o viziune clară asupra unei Uniuni Europene care să nu înlocuiască statele individuale, ci să le dea posibilitatea de a se completa reciproc.

De Gasperi dând mâna cu cancelarul german Konrad Adenauer, în 1953, la Roma.